Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

№ 39 (402)
27 вересня 2012 р.

Не продавайте майбутнє, не продавайте дітей, не продавайте країну. Ми віримо в те, що ви цього не зробите. Ми знаємо, що ви розумієте: якщо вони дали 200 гривень сьогодні за голос, завтра вони витягнуть з вашої кишені 20 тисяч. Тому що завтра вони підвищать ціни, тарифи, ще раз пенсійний вік, закриватимуть школи і дитячі садки. Завтра вони відберуть у вас значно більше, ніж дали сьогодні.
Зі звернення ієрархів українських Церков

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ДУХОВНЕ

ХРЕСТ УКРАЇНИ

Хрест – охорона всієї вселенної, хрест – окраса Церкви, хрест – володарів сила, хрест – вірних опора, хрест – ангелів слава і демонів поразка. Світильні Утрені на Воздвиження

27 вересня ми вшановуємо пам'ять знайдення Гробу Господнього і Животворного Хреста. Воздвиження Хреста Господнього відзначається як величне свято, християни схиляють голови і поклоняються Чесному та Животворному Хресту Господньому, бо Хрест цей скроплений Кров'ю самого Сина Божого.

Найкращими словами в усіх богослужбових текстах оспіваний хрест Христа, на якому звершилася тайна спасіння людського роду. Образно кажучи, його несе кожен християнин і кожне подружжя, кожна сім'я і родина, кожне село і місто, кожна нація і держава та й увесь світ.

А який хрест несеш ти, Україно? Вже понад тисячу років тому, хрестившись у водах Дніпра, ти ступила на спасенну дорогу за Христом – дорогу любові, правди, справедливості і світла.

Не маємо права бути байдужими й пасивними. Як християни ми покликані змінити світ. Та, на превеликий жаль, велике живе Боже діло в світі – діло відродження, переображення і відтворення людства – ми спотворили й перетворили на «релігію» як культ поклоніння Божій силі, що діє через Святі Тайни, забувши, що Богові потрібне єдине поклоніння – «в дусі й істині». «В дусі» – це благоговійно визнавати і вчитися глибоко в душі й серці відчувати й переживати існування та всюдиприсутність Бога. «В істині», тобто в усьому, навіть у найменших дрібницях свого життя, говорити істину і викривати зло. Нас вчили і вчать сповняти обряди, але на першому місці – все-таки фінансове наповнення. Якось можуть же протестантські конфесії навіть в особі своїх єпископів виходити з живим Божим словом до людей і безплатно дарувати людям свою пресу. А ми – обряди, традиції, фінансове наповнення…

Так, Богові не потрібні ані наші храми, ані каплиці, ані хрести, ані статуї, ані молебні. Все це потрібно тільки нам як засоби, завдяки яким ми мали б стати справжніми християнами, а ми їх перетворили на об'єкти для поклоніння. Хіба можемо свідчити своїм життям, що ми стали «новим вином, влитим у нові посудини», «світлом для світу» і «сіллю для землі»? Гадаю, дивлячись на нашу побожність, апостол Павло назвав би нас такими, що «мають бо сповид побожності, сили ж її зреклися». Бо власне «за останніх днів, – як каже той же апостол, – люди будуть самолюби, грошолюби, зарозумілі, горді, наклепники, батькам непокірні, невдячні, безбожні, без любові, непримирливі, осудливі, розбещені, жорстокі, недобролюбні, зрадники, нахабні, бундючні, більше розкошолюбні, ніж боголюбні».

І сьогодні з тривогою і страхом запитуємо: «Куди тебе ведуть, Україно? Невже ти не була ще на Голгофі? Скільки ще страждань і терпінь ти мусиш зазнати, щоб нарешті очиститися й постати радісною і щасливою? Твоя доля в руках твого народу і його поводирів. Якщо вони будуть іти за Спасителем зі своїм хрестом, тобто жити у вірі, надії, любові, терпінні, чесності й справедливості, то обов'язково досягнуть своєї мети».

Амінь.

Протоієрей Михайло МЕЛЬНИК,
с. Старі Кривотули Тисменицького району

ФЕСТИВАЛІ

ОТО ФАЙНО НАБУЛИСЯ...

Гуцульщина – феноменальний, притягальний край не лише для українців. І знана вона у всьому світі завдяки тому, що і в XXI столітті ревно зберігає автентичність. Минулими вихідними у «некоронованій» столиці Гуцульщини Верховині відбувся XX фестиваль, котрий зібрав сотні господарів і гостей з Канади і США, Польщі, Румунії, Словаччини, Англії, Сербії, Естонії, Молдови, численні делеґації з сусідніх областей і офіційну делеґацію із Сумщини та 150 майстрів народної творчості.

Згадаймо, що перший гуцульський форум зорганізували на хвилі національного піднесення вже через місяць після проголошення незалежності України. Це було в урочищі Запідок у Верхньому Ясенові. На гуцульському фестивалі «Струни Черемоша» 1991 року запалили ватру, символічний вогонь котрої очищує душі і є оберегом свята, що живе вже 20 років.

Цьогоріч Верховина уже вчетверте приймала представників гірського етносу зі всього світу. Велелюдне дійство на стадіоні «Черемош» розпочали, як заведено, трембітарі. Василь Мойсейчук із леґендарної Криворівні виконав карпатську позивну мелодію. «Я трембітаю вже майже тридцять років разом із народним ансамблем трембітарів під керівництвом Миколи Іллюка. Трембітаю для гарних людей», – сказав пан Василь.

Учасників свята вітали голова обласної ради Олександр Сич, заступник голови облдержадміністрації Роман Іваницький, голова ВУТ «Гуцульщина» Дмитро Ватаманюк, а ще – представники влади, народні депутати. Р. Іваницький вручив війтові найвіддаленішого села Галичини Олексію Федорчуку відзнаку «За заслуги перед Прикарпаттям».

За двадцять років фестиваль збирався у різних куточках Гуцульщини – Вижниці, Рахові, Путилі, Яремчі, Косові, Надвірні, Коломиї… І на всіх святах його учасники пригощали гостей не лише смачними стравами, бринзою, а насамперед – неперевершеними народними піснями, танцями, інсценізованими дійствами. Цьогоріч майже дев'яносто колективів виборювали звання найкращих. І найліпше себе показали сімейні колективи, зокрема, народний аматорський родинний ансамбль Ілюків–Ванджураків із села Віпче. А ще – троїсті музики, танцювальні колективи з усіх куточків Карпат.

Добре набувшись, гуцули роз'їхались по домівках, щоб наступного року знову зібратись разом.

Теодор ДРОВНИЧ

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Віру Кузнецову – відзначили

Народні депутати ухвалили Постанову «Про присудження щорічної Премії Верховної Ради України педагогічним працівникам загальноосвітніх, професійно-технічних, дошкільних та позашкільних навчальних закладів». За особливі успіхи у навчанні й вихованні учнів та підготовці молодих спеціалістів високою нагородою відзначили директора Івано-Франківського вищого професійного училища готельного сервісу і туризму Віру Кузнецову. Загалом Премію Верховної Ради в розмірі 20 тис. грн. у нинішньому році присудили 29 найкращим педагогам та організаторам освіти держави.

Прикарпатці отримають безкоштовну спецмеддопомогу

Голови облдержадміністрації – Михайло Вишиванюк і облради – Олександр Сич та президент НАМН України Андрій Середюк підписали Меморандум про співпрацю Івано-Франківщини з Національною академією медичних наук України, що передбачає надання прикарпатцям безкоштовної спеціалізованої медичної допомоги. Як повідомив А. Середюк, НАМНУ виділяє Івано-Франківщині 1311 квот для людей, які потребують «високоспеціалізованої медичної допомоги в 28 інститутах академії наук». «Все лікування на себе бере академія. Медичні фахівці мають підписати лише скерування на лікування в той чи інший інститут: Києва, Львова, Харкова та інших міст. Ми хочемо, щоб на лікування потрапили ті люди, які, по-перше, в соціальному плані потребують такої допомоги. По-друге, діти, які потребують висококваліфікованої допомоги. По-третє, ветерани, інваліди», – наголосив президент НАМНУ.

ПИТАННЯ РУБА

ДО ДЕРЖДУМИ ЧИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ?

Таке запитання виникає у виборців, які знайомляться зі складом виборчих комісій. Бо ж від тих, хто рахуватиме голоси, залежить майбутнє українського народу. А над ним нависла загроза фальсифікацій влади, котра через ЦВК чітко продемонструвала свої наміри, провівши так зване «чесне» жеребкування складу окружних виборчих комісій. І до них не увійшли ті патріотичні сили, які йдуть на вибори. Зокрема, свободівці, а з ними – і всі партнери з об'єднаної опозиції.

Як виборці ми шоковані. Адже жоден із представлених націоналістами, ВО «Свобода» 225 кандидатів не потрапив до жодної із 225 окружних виборчих комісій. Натомість туди потрапили 225 осіб від майже невідомих партій, як, скажімо, партії «Молодь за владу», хоча вона фактично не бере участі у виборах, бо висуває тільки одного кандидата-мажоритарника; «Україна-Русь» (теперішня назва колишньої партії «Політікі Путіна») – 225; «Русское єдінство» – 223; «Русскій блок» – 222; «Союз анархістів України» – 221. Навіть знайшли якусь партію «Сам за себе», яка також представлена в окружних виборчих комісіях. Ось хто буде рахувати наші голоси.

Таке враження, що ми обираємо депутатів до Держдуми Росії, а не до парламенту Української держави. Ганебні й підлі фальсифікації, на жаль, трапляються і на теренах Прикарпаття. Зокрема, конкуренти націоналістів створили штучний клон Олександра Сича: напередодні виборів якийсь не відомий нікому громадянин з Коломийщини змінив своє батьківське прізвище й ім'я на прізвище Олександра Сича, щоб таким обманом відібрати голоси від єдиного узгодженого об'єднаною опозицією кандидата в народні депутати Олександра Максимовича Сича. Наголошуємо – МАКСИМОВИЧА, бо клонові не вистачило духу (чи, можливо, у замовників цієї підлої афери не вистачило грошей, хоча це малоймовірно – оплатили ж бо виборчу кампанію клона включно з огидною за суттю аґітаційною продукцією) продати ще й ім'я свого батька. Та аґітка клона заохочує до наркоманії, проституції, лесбіянства й одностатевих шлюбів, закликає до леґалізації цих страшних хвороб суспільства, геть не притаманних нашій християнській моралі й нашому українському менталітету.

Але ми не можемо опустити руки. Для захисту свого волевиявлення у час підрахунку голосів прийдімо на виборчі дільниці й не даймо сфальшувати наше волевиявлення. Це буде наша попереджувальна дія. І це не так складно. Та маємо бути готові й до рішучих дій. Як казав на недавньому вічу Олександр Сич, «Хоч нас обливають брудом, знаємо, що нашим попередникам у концтаборах, у тюрмах було у стократ гірше».

Тож оберімо свою, Богом дану долю й країну, свій український парламент, а не колоніальне рабство і національно-державне небуття, не Держдуму імперсько-шовіністичної Росії.

Микола СИМЧИЧ

АГІЙ!

СМОРІД НАФТАЛІНУ

Відчай – тільки так можна прокоментувати нинішній стан міністра закордонних справ України Костянтина Грищенка після ухвалення Сенатом США наджорсткої резолюції щодо України.

Верхня палата законодавчого органу США закликала Державний департамент до «блокування видачі віз особам, які відповідають за ув'язнення і неналежне поводження з Тимошенко та більш ніж дюжиною політичних лідерів, пов'язаних з Помаранчевою революцією».

І це – напередодні візиту Януковича до Нью-Йорка на Генасамблею ООН! За моєю інформацією, Банкова змушена екстрено відмовлятися від інтерв'ю Януковича американським медіа, про проведення яких в Нью-Йорку домовлялася останніми днями.

Репутація України у західному світі сягнула дна. В цивілізованих країнах у таких випадках зазвичай просять про відставку. Замість цього Грищенко видав коментар, який заслуговує на премію як найгірший в ситуації, що склалася.

«Важко серйозно сприймати документ, ухвалений минулої ночі за процедурою, яку з усією дипломатичною стриманістю можна назвати, як мінімум, сумнівною», – ідеться в заяві Міністерства закордонних справ України за підсумками схвалення резолюції в Сенаті США.

Напевно, Михайло Чечетов після цього зобов'язаний провести майстер-клас у Конґресі, як їм правильно голосувати за резолюції.

Насправді ж, з відкритих дверцят шафи української влади пахне дрімучими методами радянської пропаґанди. У Ялті Богословська повчала Німеччину, які їм треба ухвалити закони, щоб покращити боротьбу з корупцією. А реґіонал Сухий попросив Раду Європи не вчити Україну жити – у відповідь на їхню реакцію щодо закону про наклеп.

Сьогодні МЗС Грищенка повчає Сенат США, як їм ухвалювати резолюції.

Завтра в газеті «Сегодня» можна очікувати карикатури про товстих американських буржуїв у капелюхах і смокінґах із сиґарами в зубах, які смокчуть кров з чесного донецького парубка. Тільки ці люди забули, у валюті якої країни вони тримають заощадження, на які курорти вони їздять відпочивати, де лікуються та в які школи вони прилаштовують вчитися своїх дітей.

Сергій ЛЕЩЕНКО, «УП»

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс – **91083**

ТАК ДУМАЮ

БУДУЙМО СВОЮ АЛЬТЕРНАТИВНУ ДЕРЖАВУ!

В останній прижиттєвій збірці оригінальних поезій «Дзвін» (1893) втомлений і старий Панько Куліш написав:

Отечество ж собі ґрунтуймо в рідним слові:
Воно, одно воно, від пагуби втече,
Піддержить націю на предківській основі, –
Хитатимуть її політики вотще;
Переживе воно дурне вбивання мови,
Народам і вікам всю правду прорече…

Куліш далеко не єдиний вбачав у літературі рідною мовою альтернативу реальному «отечеству» – імперії Романових–ульянових–джугашвілі–шикльгруберів, далі за списком, що було вочевидь чужим. «Держава слова» – так назвав свою книгу, що вийшла 1952 року в Філадельфії, вигнанець Михайло Орест, молодший брат розстріляного в Сандармосі Миколи Зерова. «Тисячоліття: переклад у державі слова» – така назва відомої розвідки Михайла Москаленка, присвяченої історії українського перекладу, що розвивався за лихих бездержавних умов.

1991 року ми здобули собі державу. Ця держава була не надто добре влаштована, не надто цивілізована, не зовсім демократична і не цілком правова.

Врешті, вона настільки набридла більшості громадян своїм лицемірством, своїм відвертим непомічанням самого їхнього існування, що два з половиною роки тому вони проголосували проти неї, вважаючи: гірше бути не може. І помилилися. Виявилося: може бути значно гірше.

Якщо та Україна кравчуків–кучм–ющенків була бодай почасти своєю, то сьогоднішня країна януковича–азарова–клюєва–колеснікова, далі за списком, є відверто чужою для більшості громадян. Чужою не лише нехтуванням їхніх політичних і соціальних прав.

Чужою також і зневагою до речей, які лежать в самій основі національного буття. Навіть за імперських часів не було прийнято так відверто ображати українську мову чи національну історичну пам'ять, як це можуть безкарно дозволити собі певні діячі нинішнього режиму, який багато українських інтелектуалів називають «окупаційним».

На жаль, українці, може, на покару за їхню надмірну толерантність до різних виявів неприхованого зла, знову приречені розбудовувати альтернативну державу, як робили їхні предки в імперії Романових чи в міжвоєнній Польщі – за комуністів і нацистів репресивний режим негайно й жорстоко припиняв будь-які прояви несанкціонованої громадянської активності.

При цьому постає безліч складних моральних питань – і насамперед про міру можливої колаборації з нинішньою владою. Очевидно, це питання кожен вирішуватиме по-своєму, і я не хотів би кидати каміння в тих, хто використовує сьогодні будь-яку нагоду, аби бодай якось донести альтернативну думку до осіб, від яких залежить ухвалення владних рішень.

Проте розплата мовчанням і угодовством за отримані посади чи інші блага однозначно виглядає огидною. І, мені здається, українські науковці, письменники й митці вчинили б гідно, якби масово оголосили: від завтра ми всі відмовляємося претендувати на будь-які нагороди, відзнаки й премії з рук цієї влади. Принаймні прошу вважати цей текст моєю особистою заявою про таке моє рішення.

І водночас ми маємо використовувати будь-яку нагоду, аби декларувати свою ненасильницьку протидію злу. Це має виявлятися не лише в мітинґових заявах, але і в коштах, перерахованих на порятунок єдиного незалежного сьогодні каналу ТВі, у передплаті українських літературних часописів і купівлі українських книжок, у часі, витраченому на написання сучасних якісних україномовних підручників і на створення статей для україномовної «Вікіпедії».

…Вибираючи в книгарні між українським і російським перекладом популярного західного роману, ми повинні пам'ятати: купуючи другий, ми підтримуємо московське чи петербурзьке видавництво й збільшуємо гонорар російського перекладача – коштом зменшення гонорару його українського колеґи, який у сьогоднішніх ринкових реаліях і без того суттєво менший.

Купуючи в кіоску чи на розкладці черговий російськомовний таблоїд чи розважальне видання, ми далі заохочуємо наших інвесторів не видавати україномовних версій – навіщо на це витрачатися, коли українці й так куплять те, що призначене для великого єдиного пострадянського простору, який значно відвертіше було б назвати просто «русскім міром».

Нарешті, голосуючи, ми не повинні ставати в бридливу позицію «противсіха», а пам'ятати: будь-яка альтернатива сьогоднішньому режимові – краща. Звісно, йдеться про реальну альтернативу, а не про суто технологічний і непрохідний проект, на кшталт списку колишнього Президента, що мав дивовижну моральну нечулість порівняти себе в одному з останніх публічних виступів з Вінстоном Черчіллем.

Забувши, що Вінстон Черчілль шляхом небачених випробувань привів свою націю до перемоги в найжорстокішій війні. А він, Віктор Ющенко, привів її чи не до найжорстокішої в новітній історії поразки. Найжорстокішої – бо вона вбила не лише реальні перспективи на прорив до справедливого й гідного життя, але й надовго знищила надію в дуже багатьох людських душах.

Я не знаю, чи довго нам доведеться знову жити в «альтернативній державі слова». Але, якщо ми не візьмемося творити її всі разом, ми точно приречені на довічне скніння під «найпрекраснішою і найсправедливішою у світі владою імператора Тиберія».

І те, що молодь буквально вибухнула останнім часом різними ініціативами (давно не мав стільки запрошень виступити десь із лекцією чи взяти участь у якомусь пікетуванні) залишає нам надію.

Максим СТРІХА,
доктор фізико-математичних наук, письменник

ПЕРСПЕКТИВА

МАЙБУТНЄ КУЄТЬСЯ НИНІ…

Україна переживає страшні часи правління тупих невігласів і аґресивних неуків. І це вони відверто, відкрито і з якоюсь мазохістською насолодою демонструють світові. З усього видно, не навчившись, чужого одцурались і свого. Не навчившись державної української аґресивно впроваджують «реґіанальну», навіть не запитуючи людей про це хоч би на місцевому референдумі. І так, напевно, буде доти, доки не прийде нове по-українськи виховане покоління. Стверджую це як педагог. Бо лише виколисана на українських традиціях, звичаях, казках дитина у подальшому стає патріотом своєї землі.

Нам треба звернутися до педагогічних надбань школи Монтессорі, того, що було в нас до 1939 року, коли використовувалися найкращі зразки світової педагогіки. Найкращий приклад виховання – «Пласт», який намагалися перекрутити радянські ідеологи, запозичивши те краще, що було в скаутському русі. В основі його – чіткий порядок, підпорядкування молодших старшим, виховання на найкращих зразках героїзму наших попередників і піснях про славне минуле. Молодші діти слухають старших, самі, без дорослих, виконують завдання. Тут не почуєш приниження, демонстрування своєї «вищості»…

За роки педагогічної діяльності (з початку 80-их років) спостерігала за дітьми і зрозуміла, що все залежить від родини, в якій виховується дитина. Коли ж батьки відповідальність «скидають» на вчителів, школу, це до доброго не веде. Якщо вони одному-двом чадам не можуть дати ради, то що вчитель може зробити з десятками учнів?

Стара авторитарна система народжувала систему освіти, коли тиском і страхом намагалися добитися дисципліни. Але найчастіше наслідки були протилежними, бо не було доброти й любові, щирості й щедрості.

А в нас є тисячолітні традиції, є величезний пласт казок, пісень, прислів'їв і приказок, народна мудрість, на яких можна виховувати молодь попри засилля Інтернету чи, навпаки, використовуючи його. Починаючи від казок про Бабину і Дідову доньку, Мудру дівчину, Правду і Кривду і багато-багато іншого. Казка про Котигорошка вчить мужності й безстрашності в боротьбі з ворогом – Змієм. Пісня про Морозенка або про Байду розкриває нам очі на тих Лицарів правди, які стояли до кінця в боротьбі з нападниками, не спокусившись ні багатством, ні нічим, що їм пропонували, бо були справжніми героями. Народна творчість виховує нове покоління бути справжніми людьми, добрими й щедрими до слабших, мати золоті руки й душу.

Інакше втратимо цілий пласт молодого покоління. І не слухаймо політиків, бо якщо такі викопні «екземпляри» з трибуни Верховної Ради паплюжать українське, то це жах. Адже вони плодять подібних до себе маразматиків, у яких голова повернена назад, бо не бачать світла, наче ті кроти, що вміють тільки рити наосліп. Вони підривають коріння міцного дуба, яким той тримається в землі, а віттям піднімається вгору до життєдайних променів сонця. Він росте для того, щоб посіяти нові паростки життя. Але кроти намагаються його підривати, а свині – знищити жолуді, щоб не проросли з них молоденькі деревця.

Та, незважаючи на все, дуб таки високо підіймається до неба, як і Українська незалежна держава. І які б вітри й морози не намагалися зламати це міцне дерево – ніщо не в змозі цього зробити. І так буде вічно, поки щовесни тягнутиметься до сонця молоде пагіння, яке живиться життєдайними соками, що їх дає міцне коріння.

Надія ЧАЙКА, *м. Івано-Франківськ*

ДІЯ

ПОРЯТУНОК МОВИ – СПРАВА КОЖНОГО

Шановні панове! Шановне ВУТ «Просвіта», представники національно-патріотичних сил!

На мій погляд, маємо таке ставлення до української мови з боку насамперед етнічних українців (80 відсотків), бо йде стихійний процес русифікації, денаціоналізації, нація працює на самознищення. Про це неодноразово писали «Слово Просвіти» й інші просвітянські видання.

Дослухаймось до тих, хто говорить, хто не соромиться сказати правду, що ворог сидить в нас, українцях, що нація «епідемічно хвора» (А. Погрібний), «безнадійно хвора» (Л. Костенко). На це звертають увагу навіть Церкви. Тому не «захистимо мову – не збережемо Україну», а «Врятуємо мову –врятуємо українську титульну націю, врятуємо Україну».

Треба взяти на озброєння все напрацьоване А. Погрібним, щоб рятувати мову: вдарити у дзвони до етнічних українців, до еліти й рятувати мову самим, без усяких сподівань на владу. Після А. Погрібного ніхто кращого не запропонував, навпаки, замовчували хворобу нації, а хвороба – прогресує.

Слова Т. Шевченка «Обніміться, брати мої, молю вас, благаю» – гасло, на яке покладав надії і А. Погрібний. Все інше – балачки, звинувачення, товчення води в ступі без усяких сподівань на порятунок.

Окрім цього, маємо дослухатися до порад про пропорційне представлення етнічних українців у всіх органах влади. Поставити вимоги ці перед кандидатами в нардепи, партіями із внесення відповідних змін в закони вже до наступних виборів. А сьогодні – поставити вимоги про створення в парламенті, в усіх радах усіх рівнів позафракційних об'єднань українців-депутатів із захисту національних інтересів, дбаючи про пріоритетність національних інтересів над усіма іншими. Не забути про національну освіту й залучення до порятунку вчителів-українців, викладачів української мови, історії, щоб українська мова звучала не тільки на уроках, щоб про це розмовляли з учнями-українцями весь час, переконували батьків-українців.

Отже, рятувати мову через загальнонаціональний політичний рух титульної нації, проводячи, як не соромно, на 22-му році Незалежності українізацію, насамперед, етнічних українців. Лише так позбудемося проблем, коли більшість, усі етнічні українці, будуть шанувати рідну мову так, як її шанують росіяни, поляки, євреї, грузини, коли одужає нація.

Щиро ***Леонід ПІНЧУК,***
м. Миколаїв

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Маніпулюють Інтернетом

Україна ввійшла до групи країн, де наближені до влади пропла-чені коментатори маніпулюють і скеровують дискусії в Інтернеті в потрібне річище. Про це йдеться в останньому звіті Freedom House «Свобода мережі 2012. Світова оцінка Інтернет- та цифрових медіа». У звіті визначається, наскільки активно влада тієї чи іншої країни використовує певний набір тактик для того, щоб управляти вільним потоком інформації в Інтернеті.

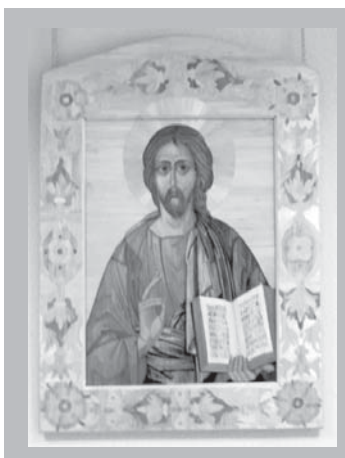
Лише в межах округу

Виборець може змінити місце голосування без зміни виборчої адреси лише в межах виборчого округу. Таке рішення ухвалила Центральна виборча комісія. Секретар ЦВК Тетяна Лукаш нагадала, що раніше ЦВК ускладнила процедуру зміни місця голосування без зміни виборчої адреси.

Нас меншає

У січні–липні цього року на Івано-Франківщині народилось 9857 осіб, а померли 10 141 особа, тобто спостерігалось природне скорочення населення на 284 особи. Порівняно з аналогічним періодом 2011 року ситуація дещо поліпшилась, адже тоді населення скоротилось на 663 особи. Цього року найгірша демографічна ситуація в Рогатинському (-230 осіб) та Городенківському (-213 осіб) районах.

ВИСТАВКИ

РОЗМОВА З НЕБЕСАМИ

У Картинній галереї Національного заповідника «Давній Галич» відкрили осінній виставковий сезон. Розпочали його виставкою творів мистецтва на сакральну тематику. Авторами експонованих робіт є викладачі Інституту культури та мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника: Володимир Лукань, Галина Різничук, Ольга Мельник, Володимир Кіндрачук, Ірина Яшан, Оксана Мельничук, Юлія Попенюк, Володимир Коливанов. Загалом для ознайомлення галичан і гостей міста представлені біля чотирьох десятків чудових робіт.

Сюжети робіт різноманітні – зображення Пресвятої Богородиці з Дитятком, Ісуса Христа, Пресвятої Родини, Трійці, Таїнства Святої Вечері, святих Володимира та Ольги, святого Юрія Переможця, ангелів… Твори виконані різноманітними способами – це і живопис на склі, і викладання сюжетів соломкою, і різьба, й аплікація. Масштаб творів теж суттєво відрізняється – від полотен великого розміру до зображень в мініатюрі; бачення митців теж різне – одні застосували традиційний підхід до релігійної тематики, інші за допомогою використання різноманітних барв створили сюжети, які носять певний характер нових підходів у релігійному мистецтві. Всі роботи, представлені у Картинній галереї, створюють дух свята і відповідний настрій у глядача під час споглядання ікон.

Відкрив виставку заступник генерального директора Національного заповідника «Давній Галич» Семен Побуцький. Він наголосив на тому, що «…осіння пора приносить не тільки щедрі врожаї на полях, а й чудові твори мистецтва для його шанувальників». За його словами, Національний заповідник «Давній Галич» і християнські церкви Галича спільно працюють в одному з напрямків – освіти й поширення знань про минуле та сучасне.

Отці Ігор Гроновський (УГКЦ) та декан Галицький Іван Кузь (УАПЦ) наголосили, коли людина стоїть перед іконою, вона говорить з Богом, бо всі ікони творяться з молитвою.

А. Ч.

ДО 70-РІЧЧЯ УПА: З КОГОРТИ БОРЦІВ

Для вас, що не продали чести,
Не вгнулися в знущань нарузі,
Що в келіях не зреклися мести,
Для вас слова ці, горді Друзі!..
Для вас, що в клітях, –
без простору –
Про сонце мріяли в тузі
Й боялись сорому покори,
Для вас слова ці, вірні Друзі!..

Володимир Янів

Серед сотень і тисяч людей, яких ми звикли називати простими смертними, завжди є особистості з гострим розумом, моральними чеснотами, високими патріотичними поривами. Словом, Люди з великої літери, які не живуть, аби тільки жити, а утверджують своєю громадянською позицією і вчинками найвищу правду і віру свого народу. Україна у всі часи боротьби за власну державу мала й нині має таких людей. І в цьому полягає сила, слава і краса українського народу.

КЛЯТВІ ВІРНА ДО КІНЦЯ

До категорії не простих смертних належала досить відома у 80–90-их роках минулого століття галичанка Ольга Касіянчук, родом із Делятина.

Ще підлітком разом зі старшою сестрою Марією за часів панської Польщі, а саме в період бурхливих подій на Закарпатській Україні в 1938–1939 роках, Ольга Касіянчук за завданням вістунів з ОУН (Марія була однією з них) збирала на луках на горі Страгора лікарські рослини, які потім сестра передавала за призначенням у лічниці. З 1940 р. Ольга Касіянчук, яка мала дар до писання віршів, пише для себе й сестри клятву, що боротиметься проти ворогів України завжди і всюди, навіть якщо доведеться загинути. Адже нова дійсність за так званих перших совітів виявилася для галичан ще жахливішою, аніж пансько-польська.

І німецька окупація теж була пеклом.

1946 року Ольга Касіянчук стала зв'язковою ОУН–УПА на терені Делятина, Лоєви, Стримби та Заріччя. Вона працювала під керівництвом надрайонного провідника СБ Юрші – Михайла Клюби, вчителя, уродженця села Ямниця біля Станіслава. Постійно тримала зв'язок із повстанцями Чорновусом і Владком. А влітку 1948 р. перебралася жити у «свою хатку» – криївку в чагарникових заростях під Страгорою. «Я боялась провокаторів, яких виявилося немало серед знайомих делятинців, – згадувала Ольга Касіянчук. – За одним з «ястребків», що навіть застрелив свого двоюрідного брата, я майже місяць чатувала вечорами, щоб пригостити його кулею, але він боявся показуватись додому в Шевелівку і жив у Яремчі».

До 1951 року більше половини теренового підпілля загинуло в збройній боротьбі з енкаведистами, а багато потрапило через зрадників до рук ворога. Не уникла цієї гіркої долі й Ольга Касіянчук. 10 жовтня 1951 р. їй передали через «надійну зв'язкову», щоб вона принесла на умовлене місце друкарську машинку, бо її затребував провід. Не підозрюючи зради, вона пішла на стрічу. Там її вже чекали енкаведисти.

У лютому 1952-го Станіславський трибунал засудив Ольгу Касіянчук на кару смерті, яку згодом замінили на 25 років ув'язнення в таборах. Чекав на неї мученицький каторжний етап – з пересильної тюрми Львова аж до Кінґ'іра. На допитах у різних тюрмах, у таборах на підневільних роботах хвора й голодна дівчина залишалася сильною духом, не втрачала людської гідності.

Після смерті Сталіна в'язні по всьому ҐУЛАҐу вдавалися до актів непокори. Повстання приречених на смерть тисяч патріотів у Кінґірі 17 травня 1954 р., коли на повсталих жінок пішли «краснознамьонниє» танки, сягнуло світового розголосу. У цьому людиновбивчому пеклі пощастило вціліти. Вже на волі вона листувалася з одним із організаторів Кінґірського повстання Михайлом Сорокою, нескореним борцем і вічним в'язнем, який помер у мордовських таборах. Блаженний хоч по смерті знайшов вічне пристановище в рідній землі. У 90-их роках його прах перепоховали на Личаківському цвинтарі у Львові. Тоді Ольга Касіянчук поклала на його могилу квіти з Карпат і написала прощальний вірш героєві.

Після Кінґ'іра Ольгу Касіянчук перевели, як і сотні табірних подруг, у Сибір на будівництво Тайшетської «траси століття», як називала цю мученицьку дорогу радянська пропаґанда, а згодом – у табір до міста Кемерова. Потім їй дозволили переїхати на спецпоселення в «пасьолок» Компанійськ поблизу Караґанди, де на той час жили вивезені з Делятина її мама і ще дві сестри.

У 1960-му без відома наглядової влади Компанійська Ольга Касіянчук поїхала в Україну у відпустку, а 1962 р. вся мученицька сім'я – мама, Ольга, молодша сестра Анна – назавжди повернулися з чужини до рідної домівки. Доля старшої сестри Марії, яку забрали енкаведисти ще 1947 р., на жаль, невідома.

Наостанку хочу згадати про ще одну важливу деталь: аж до останніх літ життя Ольга Касіянчук цілковито перебувала в полоні українських пісень і творила їх сама. Проживаючи в Яремчі, вона першою ще 1989 р. зайнялася створенням осередку «Меморіал», організувала розкопки жертв радянського режиму, започаткувала Союз українок і була його незмінною головою впродовж 11 років. З її ініціативи заклали й освятили камінь під храм у Яремчі пам'яті Йоана Хрестителя. Словом, Ольга Касіянчук була взірцем людини-патріота зусиллями, боротьбою і жертовністю яких постала наша незалежна держава.

Світлана ФЛИС, *м. Яремче*

НЕЗАБУТНІ

ДЗВОНАР НАЦІЇ

30 вересня минає вісімдесят два роки з часу, коли польська поліція замордувала визначного військового і політичного діяча, сотника УГА, члена УВО і ОУН, крайового коменданта УВО Юліана Головінського, ім'я якого золотими літерами сяє поряд з іменами Провідників української нації Євгена Коновальця, Романа Шухевича, Степана Бандери…

Народився Юліан Головінський у містечку Радимно, що на лівому березі Сяну між Перемишлем і Ярославом (тепер це – територія Польщі). Його батько був поштовим урядовцем, який рано помер, а мати з двома синами переїхала до Львова.

Після здобуття початкової й середньої освіти Головінський склав іспит зрілості у Львівській гімназії й з початком Першої світової війни поринув у військову діяльність, пройшовши у рядах тридцятого полку піхоти австрійської армії всю війну, воюючи переважно на італійському фронті. Вістка про Листопадовий зрив застала Головінського вже в чині поручника, після чого він одразу повернувся на рідну землю, організовуючи на Любачівщині українські збройні відділи, які лягли в основу створення Равської шостої бриґади Української Галицької Армії, в якій поручник Головінський був начальником штабу, а з лютого 1919 – її командиром. Бриґада в серпні 1919 року відзначилась у боях з більшовицькими військами під час спільного походу українських армій на Київ. У квітні 1920 року, виконуючи наказ командира Армії УНР генерала М. Омеляновича-Павленка, став ініціатором переходу ЧУГА на бік українських республіканських військ.

Юліан Головінський був правою рукою Євгена Коновальця, ставши у 1920 році співзасновником Української Військової Організації, лідер якої так відгукувався про нього: «Він бив у дзвін, щоб почула вся нація». Протягом 1922–1924 років він був бойовим референтом, а в 1924–1926 і 1930 роках – крайовим комендантом УВО. В 1924–1926 роках Юліан Головінський керував «Летючою бриґадою», яка здійснила ряд збройних акцій проти польських державних установ у відповідь на антиукраїнські заходи польського уряду.

19 жовтня 1926 року Юліан Головінський здійснив атентат на польського шкільного куратора у Львові – Яна Собінського – лютого ненависника українців, який полонізував українські школи, після вбивства якого почалися масові арешти. Потрапив до в'язниці й сотник Головінський, який не зізнавшись на слідстві ні в чому і, вдало захищаючись на судовому процесі, був звільнений. Однак, польська поліція була слушно переконана, що він відіграє велику роль в УВО, тому йому довелось на деякий час залишити відкриту політичну діяльність. Придбавши автобус, Головінський зайнявся перевезенням людей і товарів,

що дало змогу, вільно роз'їжджаючи, налагоджувати організаційні справи.

Навесні 1930 року сотник Головінський знову став крайовим комендантом УВО–ОУН. В тому ж році був здійснений напад на поштовий віз із грошима під Бібркою, під час якого загинув бойовик Гриць Пісоцький. Хоч жодних доказів щодо причетності Головінського до лідерства в УВО–ОУН не було, поліція несподівано 20 вересня 1930 року заарештувала його на вулиці Львова й, протримавши десять днів у в'язниці, перевезла до Бібрки, нібито для сконфронтування зі свідками нападу. Через десять днів – 30 вересня, на дорозі до Глібович його, закутого в кайдани, поліція прив'язала до дерева й замордувала. Здійснив це за дорученням вищих поліційних наставників польський поліційний аґент Радонь, тричі вистріливши в сотника Головінського. А в пресі вбивство Юліана Головінського було подане як спроба втечі. В ті скорботні для українців дні підпільна газета УВО «Сурма» писала: «Бойовики! Знову загинув один із членів української бойової армії, не серед шумного бою, не серед сотень товаришів, а сам один, замучений по-звірськи катами в казематах тюрми».

Висока національна свідомість, бажання звільнити свій народ від полонізації, настільки міцно ввійшли в помисли сотника Головінського, що його дії долали всі перешкоди в їх реалізації, а на зустрічах із бойовиками УВО він говорив: «Хто хоче, той може». Серед закатованих польською поліцією в Львівських тюрмах без судового процесу – Ольга Басараб, композитор Остап Нижанківський, син парламентарного посла Назар Саламінович і тисячі інших українських патріотів, які поряд із Юліаном Головінським своєю непідкупною любов'ю й хоробрістю змусили й ще досі змушують наших недругів боятись українських націоналістів і гідні шани наших друзів. Як нам нині бракує таких самовідданих патріотів.

Володимир БАКАЛА,
старший науковий співробітник музею-меморіалу «Дем'янів Лаз»

МОЛИТВА ЗА ПОЛЕГЛИХ ГЕРОЇВ

Господи Ісусе Христе, Боже наш, Ти сказав: «Більшої від тої любові немає, як хто душу свою положить за другів своїх», і сам дав приклад тієї всежертовної любові. Тебе просимо: глянь ласкавим Твоїм оком на ту велику любов, отих тут по всій Україні, в знаних і незнаних, пам'ятних і забутих могилах сплячих, батьків, братів і синів наших, тих, що впали в боях, загинули в тюрмах і погибли на засланні в снігах Сибіру.

Злучи їхню невинну криваву жертву зі своєю жертвою на Голгофі. Дозволь, щоб не даремною була ця їхня жертва. А щоб на политій рясно кров'ю землі виросли квіти братньої любові і зійшло сонце волі й долі народу. А їх, Господи, зарахуй до своїх вірних слуг і спадкоємців.

Вони гідно пройшли тернистий шлях життя, а своєю геройською смертю дали найвище свідчення правдивості і святості, Твоєї найбільшої і єдиної заповіді любові. Тож не погорди цією їхньою жертвою, а прийми її, як прийняв Ти жертву праведного Авеля, і заради неї, а радше заради свого превеликого милосердя і чоловіколюбства, прости їм усі гріхи і провини вільні й невільні та упокій душі їхні в мирі й посели в місці Твоєї слави, де спочивають душі великих Твоїх праведників, предків наших, князів, великого рівноапостольного Володимира, Бориса і Гліба, преподобних Антонія і Теодозія Печерських і всіх святих, щоб вони разом, оглядаючи невимовну красу лиця Твого, насолоджувались небесною радістю, славили Тебе по вічні віки. Амінь.

1946 р.

ПОСТАТІ

НА ШЛЯХУ ПОСТУПУ

(Продовження. Поч. у № 38)

Твори І. Нечуя-Левицького друкувалися в галицьких часописах (переважно під псевдонімами І. Нечуй, І. Баштовий, Гр. Гетьманець, О. Кривицький), і Микола Угрин-Безгрішний захоплювався ними. Відвідуючи Україну, він бував у свого улюбленого письменника, привозив йому подарунки і грамоти від товариства «Просвіта» у Львові.

Захоплювався він і творчістю письменника, історика, етнографа, літературного критика і громадського діяча **Пантелеймона Куліша** (1819–1897). Він студіював його творчість в архівах Київського університету. Згодом згадував: «Велику допомогу у студіях про Кулішів давав мені в Києві **проф. Карманський,** допускаючи до всіх архівів Київського університету. Вибух світової війни перервав мої студії». З 1909 року Микола Угрин-Безгрішний щорічно відвідував музей П. Куліша в селі Кинашівці коло Борзни та могили П. Куліша і **Василя Білозерського** в селі Оленівка, на хуторі Мотронівка (згодом – Кулішівка), де гостював у родині покійного поета **Олексія Плюща** (1887–1907) і познайомився з письменницею **Ганною Барвінок** (дружиною П. Куліша – Олександрою Білозерською, яка друкувалася також під псевдонімом Нечуй-Вітер). До речі, 8 серпня 1911 р. Микола Угрин-Безгрішний разом із **Миколою Євшаном-Федюшкою** від Галичини були на похороні Ганни Барвінок (Олександри Куліш), виступив із прощальною промовою. А по закінченні похорону всі присутні сфотографувалися.

На ті ж роки припадає також його знайомство з **Оленою Пчілкою (Ольгою Косач)** (1849–1930) – матір'ю **Лесі Українки,** поетом **Грицьком Чупринкою** із с. Гоголева на Чернігівщині, співробітником часопису «Українська хата», **Олексою Коваленком, Юрієм Сірим (Тищенком), Павлом Богацьким, Миколою Міхновським, Христиною Алчевською, Миколою Вороним, Іллею Шрагом, Федором Коломийченком.**

Він же організував подорож на могилу П. Куліша **Богданові Заклинському,** Миколі Євшану-Федюшкові, своєму майбутньому другові **Антонові Лотоцькому.**

* * *

…Промайнула згадка і про Чернівці: він тут навчався в університеті, куди перенісся після відомої трагедії з **Адамом Коцком** у Львівському університеті. Побутував у Чернівцях до 1911 року, тут оформив перші вірші **Ірми Остапівної (Ольги Олександри Дучимінської),** окрему книжечку оповідань Ганни Барвінок «Майорівна», видав їх окремими книжками. Творчо спілкувався з буковинською письменницею **Ольгою Кобилянською** і співпрацював з чернівецьким товариством «Запоріжжя» та його головою **Купчанком,** писав статті про буковинські «Січі».

* * *

…1911 року жереб долі спрямував М. Угрина-Безгрішного до опільського міста Рогатина, з яким пов'язав своє творче і громадсько-культурне життя на довгі роки – до вимушеної еміґрації у 1944 р. (з перервою у роки Першої світової війни). Микола Венгжин, як засвідчує «Звіт дирекції приватної гімназії з руською (українською – В. М.) мовою викладовою філії Руського товариства педагогічного в Рогатині на рік навчальний 1911/12», – «господар кл. 1» – викладав українську, латинську, німецьку мови, а у 1912/13 навчальному році до них додалася і польська мова.

Свою педагогічну працю він поєднує з активною громадською і культурною діяльністю у різних українських товариствах і організаціях, зокрема, у «Кружку» Українського товариства педагогічного і філії «Просвіти». Змістом його життя стає просвітництво рідного народу, пробудження у серцях краян почуття національної честі й гідності. Його творча іскра запалює однодумців серед учительства гімназії, учнівської молоді та міщан Рогатина на нагальні справи – працю в ім'я відродження України.

Вірним другом йому у цій праці стає його однодумець, учитель Рогатинської гімназії, письменник **Антін Лотоцький.** У 1911 році вони та директор гімназії **Михайло Галущинський** – один із організаторів січового руху на Рогатинщині, відроджуючи козацько-січові традиції, серед гімназистів Рогатинської гімназії засновують товариство «Молода Січ» з метою виховання молоді на славних традиціях українського народу з часів козацької доби, Запорізької Січі. Тож юнаки за програмою, розробленою Миколою Угрином-Безгрішним і Антоном Лотоцьким, вивчали історію України та українську літературу з давніх часів, знайомилися з життєписами визначних українців – борців за волю України, письменників, митців, громадсько-політичних діячів, портретами яких прикрашали гімназійні класи.

Володимир МОРОЗЮК, *член НСПУ*

(Далі буде)

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО…

ДОСИТЬ! ДОВОЛІ!

Де ступив чобіт москаля,
Там кров'ю скроплена земля
І ллються сльози удовині…
Невже це може бути й нині?..

Доволі сліз гірких і крові,
Бо серце крається з любові
До цього люду, що постав
Й тяжкі кайдани розірвав.

О мій народе! Пробудись!
Твердо на ноги піднімись:
«А то проспиш собі, небого,
До суду Божого страшного…»

Коли забудуть внуки мову,
Перетворившись на полову,
Підуть по світу із торбами,
Забувши рідне слово мами…

Бо воріженьки ще не згинуть –
Вони не скоро нас покинуть:
Допоки будем ми коритись
І перед ворогом хилитись.

Нам треба разом всім триматись,
З колін на повен ріст піднятись,
Щоби ніякі супостати
Нас не зуміли подолати.

Прозрій, народе, піднімися,
До Бога нашого молися,
Щоб дав тобі сталеву волю
Сказати твердо: «Вже! Доволі!».

Надія ГРИЦІВ

І СМІХ, І ГРІХ…

ВАСЮ, ЙДИ У ВЛАДУ

Йди, Василю, йди у владу –
Плюнь на тую будбриґаду.
Замельдуйся теж на мера:
Про такого мрію кавалєра,
Що від мера доросте до мільйонера.

Щоб не знати нам нужди,
Йди у владу, Васю, йди!

Влада – то є, любий, гроші,
То є статки прехороші.
Хоч подайся в депутати –
Між багатих станеш теж багатим,
Кавалєра-депутата хочу мати.

Що кажу тобі, почуй.
Дуй у владу, Васю, дуй!

На біґ-бордах біля бару
Я не виджу твого твару.
Не цурайся, Васю, власти.
Що ти гірший? Не навчишся красти?
Ще й мене пристроїш
десь там у начальстві.

Довго ти не говори,
При у владу, Васю, при!

Василь ЦІПЦЮРА, *просвітянин*

НЕЗАБУТНІ

СЛОВО ПОЕТА І ПРОСВІТЯНИНА

Не стільки світу, що свої пенати.
Двома руками світ не обійняти.
Тобі миліший Крим, мені – Карпати.
Але одна в нас Україна-мати.

Так виливав у ліричних рядках свої синівські почуття до рідної землі незабутній поет, просвітянин Богдан Кравчук. У день пам'яті про нього в клубі села Годи відбувся літературно-мистецький захід, який при запаленій свічі вела завідувачка краєзнавчого відділу Коломийської районної бібліотеки Наталія Тарновецька.

Що ми знаємо про цю людину, якій виповнилось би сімдесят років, якби 8 грудня 2010 року не відійшов у вічність?

Богдан Кравчук народився в селі Годи-Добровідка Коломийського району 5 вересня 1942 року, закінчив у Коломиї школу № 1, служив у армії, здобув освіту в Львівській сільськогосподарській академії. Працював зоотехніком у колгоспах, НВО «Еліта», був сільським головою Годи-Добровідки і Малої Кам'янки, працівником м'ясокомбінату. Він відомий як автор збірок віршів «Птах у піднебессі» та «Жито при межі», які вийшли 1994 року в Коломийському видавництві «Світ». До їх видання доклав зусиль, шукаючи спонсорів, поет і журналіст Василь Рябий. Поет був членом літературного товариства «Плин», друкував свої вірші у місцевій пресі. Він відгукувався на всі важливі події життя. А ще Богдан Кравчук знаний як добрий господар, батько, чоловік.

У своїй поетичній творчості автор традиційно поєднував почуття і думку, маючи за приклад майстрів пера Василя Симоненка, Володимира Сосюру, Максима Рильського, Андрія Малишка, Ліну Костенко. Не випускав з уваги громадянську тему. Він, дитина повоєнного покоління, запам'ятав на все життя сталінську страшну добу:

Врізалися в пам'ять чорні дні:
Вивозили села і райони.
Ще й тепер вчувається мені
Гуркіт тих невільницьких вагонів.

Богдан Кравчук проявив себе також як автор творів інтимного звучання, оспівуючи красу душі та кохання:

Хочу голос твій дзвінкий почути
І відчути доторк ніжний рук.
Не ввісні, а наяву забути
Полинову сивину розлук.

Ніжністю, глибоким синівським почуттям любові пронизаний образ матері:

Ваші руки мене повивали,
Пестили, сварили, колисали,
І в дитяче серце виливали
Всю любов гарячу материнську,
Руки Ваші сонячні, землисті,
Що пропахли медом і любистком.
Рідні, ніжні, незабутні, любі.
Я любив в них кожну складку й риску.
Я любив, люблю й любити буду
Їх теплінь із запахом любистку.

Про Богдана Кравчука добре слово сказали односельці, місцевий священик, друзі. Виконав кілька ліричних пісень запрошений з Івано-Франківська дівочий квартет «Аве Марія». Зі спогадом виступив і присвятив вірш просвітянин, лауреат премії ім. Т. Мельничука, поет з Коршева Іван Війтенко, який згодився бути упорядником нової збірки творів свого незабутнього колеґи по перу. В цьому пообіцяла посприяти сільська рада.

Михайло СЛОБОДЯН, *літератор, просвітянин*

Обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
30 вересня 17.00
НД «Просвіта»
Запрошуємо на вечір відпочинку
«КОМУ ЗА 40…»
тих, хто не хоче сидіти вдома, хто занудьгував за теплою і змістовною розмовою, хто не має перед ким вилити душу, хто хоче кружляти у вальсі…
Сподіваємось, що там ви знайдете собі цікавих співрозмовників і те, що шукали досі й не знайшли.
Одне слово, чекаємо на вас, приходьте!

Обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
30 вересня 19.00
НД «Просвіта»
Для молоді!
«ЖИВІМО З ВІРОЮ, НАДІЄЮ І ЛЮБОВ'Ю»
Запрошуємо на святкову дискотеку та виступи молодих виконавців Івано-Франківська.

ЖИТТЯ ДІАСПОРИ

ОДНИМ СЕРЦЕМ І УСТАМИ

У катедрі Святого апостола Андрія Первозванного УПЦ КП, стараннями Фундації українського геноциду (США), українська спільнота міста Чикаґо й околиць зійшлася, щоб ушанувати жертви Великого Голодомору.

Духовенство і вірні Української Православної та Греко-Католицької Церков одними устами й одним серцем молилися за невинних немовлят, дітей, батьків, матерів, братів та сестер наших – жертв Москвою створеного штучного голоду, через який загинуло понад десять мільйонів українського населення. Панахиду очолив архієпископ Олександр у співслужінні духовенства з усіх українських православних і греко-католицьких парафій мегаполісу Чикаґо.

З ласки Божої, це вперше за багато років настоятелі парафій УПЦ в США отримали благословення від своїх ієрархів спільно служити з духовенством УГКЦ.

Піднесімо до Господа серця й подякуймо за Його провидіння і ласку, й просімо, щоб Він усім нам подав прощення і розум, щоб у майбутньому наші Церкви проявляли єдність віри, не зважаючи на свої земно створені юрисдикційні приналежання. Нехай, з ласки Божої, наша Церква з'єднує український народ проти всіх ворогів і чинників зла.

о. Олег САЦЮК,
настоятель української православної церкви Святої Трійці (Київського Патріархату) в Лос-Анджелесі

ПОРИ РОКУ: ЖОВТЕНЬ

СИМФОНІЯ ОСЕНІ

Назва місяця говорить сама за себе: все довкола жовкне й золотиться – трава і листя, дерева в лісах і плодові рослини. Багрянцем пломеніє калина. Яскравіють плоди ремонтантної малини. Справжніми зливками золота є яблука та груші пізніх сортів. Настає сонячно-прозора пора бабиного літа. Поспішає кожен садівник і городник все упорати, зібрати й довести до ладу.

У м'яку, ласкаву пожовть вплітається багрянець осик, бронза старих лип і ніжно-рожевий колір різьблених листків клену. Відчуваючи наближення холодів, готуються до зими птахи і звірі, риба і земноводні. У жовтні птахи й далі відлітають у теплі краї.

З кожним днем стає все холодніше. Але ще бувають такі дні, коли встановлюється тепла і ясна погода, наче повернулось літо. Літо не справжнє, а бабине… Знову стає блакитним небо, привітно усміхається сонце – і над лісами та полями пливуть шовкові нитки павутини. Ось цю прекрасну і швидкоминучу пору, яка припадає на кінець другої і початок третьої декади жовтня, в народі називають бабиним літом. Ласкаве воно і коротке, багате і щедре. Недарма поет побачив у ньому симфонію ліричної поезії:

А літо бабине з полів,
Як хмара, піднялося.
Це, кажуть, вітер посивів
І розгубив волосся…

У цей час в лісах багато опеньок, трапляються і гриби; по чагарниках, на схилах балок, по берегах річок, в садах і парках під вагою яскравих червоних плодів прогинаються гілки горобини звичайної; на схилах по узліссях, вздовж доріг на пустирях виблискують плоди шипшини. Кущі калини розкішно вкрилися бурштиново-червоними ґронами…

НАРОДНІ ПРИКМЕТИ

Швидкий осінній падолист – до лютої зими, а пізній – ще й до довгої.

Морозний іній на траві – до дощу.

Впродовж декількох днів на небі купчаться білі хмари – до похолодання; темні й чорні – до дощу.

Дружній виліт птахів у вирій – до суворої зими, а перед випаданням снігу відлітають гуси. На довгу зиму вказує і ранній іній на вербі.

Поява комарів пізньої осені – до м'якої зими.

Тепла осінь – довга зима, а пізній грім – на безсніжну зиму.

Якого числа почнеться бабине літо – з такого і весна настане.

Листя лягає сподом догори – на багатий урожай.

Добра отава – добра й озимина.

9 (Івана Богослова): сонячно і тепло – червень буде дощовим і холодним.

10 (Сави-пасічника): останній день встановлення вуликів у зимівники.

14 (Покров Пресвятої Богородиці): Богоматір є символом і покровителькою України. На Її честь повсюди зводили храми. Жіноче, а ще більше – дівоче свято. Весілля можна справляти до 27 листопада. Казали: яка Покрова – така й зима. Якщо до неї сніг не випаде, – зима прийде не скоро. Ранній і глибокий сніг – до врожаю, а дощить – до гнилої зими.

20: Сергій зиму починає. Зазимки.

Підготував ***Ярослав ГЛАДУН,*** *професор*

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ…

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ЖОВТЕНЬ

1 ЖОВТНЯ

Міжнародний день музики.

Міжнародний день людей похилого віку.

155 років від дня народження **Михайла Дорундяка** (1857–1907), адвоката, громадського і культурно-освітнього діяча.

115 років від дня народження **Валер'яна Поліщука** (1897–1937), українського поета-авангардиста, автора понад 40 поетичних збірок.

2 ЖОВТНЯ

70 років від дня народження **Надії Будуйкевич,** педагога, краєзнавця, однієї із членів-організаторів товариства «Просвіта» в тодішньому ІФІНГ.

5 ЖОВТНЯ

210 років від дня народження **Мавриція Гославського** (1802–1834), польського поета, представника «української школи» в польській літературі, який помер від тифу у станиславівській тюрмі. Похований в Івано-Франківську (на цвинтарі, де тепер знаходиться Меморіальний сквер).

7 ЖОВТНЯ

День працівників освіти**.**

150 років від дня народження **Олекси Волянського** (1862–1947), знавця гуцульського побуту, звичаїв, фольклору, пароха села Криворівня, автора спогадів про Івана Франка, Михайла Коцюбинського.

80 років від дня народження **Євгена Нейка** (1932–2010), вченого-медика, доктора медичних наук, професора, ректора Івано-Франківського національного медичного університету.

8 ЖОВТНЯ

60 років від дня народження **Лідії Стефанівської,** педагога, культурно-просвітньої діячки, яка у 1991–1995 рр. очолювала Калуське міськрайонне об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

11 ЖОВТНЯ

125 років від дня народження **Мирослава Січинського** (1887–1979), українського громадсько-політичного діяча, публіциста і журналіста, який 12.04.1908 р., протестуючи проти іноземного поневолення, вбив генерал-губернатора Галичини А. Потоцького, за що був засуджений до страти, але під тиском протестів кара була замінена 20-річним ув'язненням. У 1911 році М. Січинський утік зі Станиславівської тюрми.

20 років з дня **створення на установчій конференції з ініціативи первинних осередків міста міського об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка.**

13 ЖОВТНЯ

60 років від дня народження **Михайла Вишиванюка,** голови Івано-Франківської обласної державної адміністрації (1997–2005, з 2010 р.), нагородженого орденами «За заслуги» III ступеня (1996) і II ступеня (1999).

55 років від дня народження **Любові Литвинчук,** музиканта, керівника струнного квартету «Ліґа», мешканки м. Івано-Франківськ.

14 ЖОВТНЯ

Покров Пресвятої Богородиці.

70-річчя створення УПА.

День художника.

День українського козацтва.

75 років з дня **розстрілу Антона Онищука** (1883–1937), етнографа, уродженця м. Коломия.

50 років від дня народження **Бориса Савчука,** доктора історичних наук, професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

16 ЖОВТНЯ

105 років від дня народження **Петра Григоренка** (1907–1987), українського дисидента, генерала, правозахисника.

25 років з дня **створення у Львові Товариства Лева**.

17 ЖОВТНЯ

75 років від дня народження **Володимира Нестеренка,** українського режисера, заслуженого артиста України (1979), народного артиста України, який із 1967 року працював режисером Івано-Франківського академічного обласного музично-драматичного театру імені Івана Франка, а в 1988–2006 рр. – керівником першого в Україні театру фольклору, народних свят і видовищ.

65 років від дня народження **Орисі Яхневич,** поетеси, авторки багатьох віршованих збірок, члена Національної спілки письменників України, уродженки с. Семенівка Городенківського району.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***
(Далі буде)